

Podelitev častnega članstva Zveze zgodovinskih društev prof. Metki Fujs

Metka Fujs, profesorica zgodovine in sociologije ter muzejska svetnica ima vidne zasluge za razvoj zgodovinopisja in vrednotenja kulturne dediščine na naslednjih področjih:

- (1) pri povezovanju slovenskega zgodovinopisja in muzejev s sosednjimi avstrijskimi, madžarskimi, hrvaškimi in mnogimi drugimi evropskimi zgodovinopisnimi in muzejskimi ustanovami ter posamezniki;
- (2) na področju raziskav novejše in sodobne zgodovine Prekmurja;
- (3) kot predsednica Zgodovinskega društva za Pomurje je leta 1990 odlično organizirala 25. zborovanje slovenskih zgodovinarjev in zgodovinarjev v Murski Soboti.

Izkazala se je tudi kot soorganizatorica prvega od doslej dveh srečanj mednarodnega kulturnozgodovinskega simpozija Modinci/Mogersdorf, ki sta potekali v Murski Soboti, in sicer leta 2003.

Opus vitae Metke Fujs zaznamujejo štiri desetletja delovnih izkušenj kot muzealke in obenem vitalne raziskovalke, saj se je po univerzitetni diplomi leta 1983 zaposlila kot kustosinja za zgodovino v takratnem Pokrajinskem muzeju Murska Sobota. Metka Fujs je delovala v domači in evropski muzeološki srenji, za kar je prejela vrsto priznanj in nagrad, vse do najvišje domače, *Valvasorjeve nagrade* za življenjsko delo (2019).

Pomurski muzej Murska Sobota, kot se »Metkin« muzej imenuje danes, je osrednja javna ustanova v Prekmurju na svojem področju, ki po svojih močeh poleg strokovne opravlja tudi znanstveno raziskovalno dejavnost. V času zaposlitve kolegice Fujs je bilo vodenje o preteklosti Prekmurja tako v pokrajini sami kot v celotnem slovenskem prostoru dokaj skromno. Zato je nagrajenka od prvih službenih let dalje delovala dvotirno, v smeri temeljnih zgodovinskih raziskav, hkrati je razvijala možnosti predstavljanja te preteklosti v obliki muzejskih razstav, slonečih na ohranjenih eksponatih. Pri raziskovanju se ni zadovoljila zgolj s podatki, dosegljivimi v muzeju, ampak je iskala širšo sliko, se povezovala z drugimi strokami ter veliko pozornost namenila tudi delu na terenu.

Težko je prešteti in dognati, kolikokrat je bila – in je še naprej – Metka Fujs kolegicam in kolegom iz osredneslovenskega prostora ustrezen, pogosto edini vir informacij o dognanjih o novejši preteklosti Prekmurja. Metka Fujs je objavila več znanstvenih in množico strokovnih člankov, razprav in monografij s področij zgodovine in muzeologije. Spodbujala, prevajala ter uredila je vrsto domačih in tujih zgodovinopisnih in muzejskih publikacij ter prispevala ideje zanje. Njena raziskovalna vnema je bila vseskozi – in je do danes – posvečena predvsem Prekmurju, še posebej rojstnemu mestu Murska Sobota, o katerem je objavila več samostojnih in soavtorskih strokovnih monografij, vodičev, razstavnih katalogov ipd. Prvotno ukvarjanja z leti narodnoosvobodilnega boja je hitro pričela širiti na celo paleto vsebin iz prekmurskega 19. in 20. stoletja, s poudarki na sodobni politični in gospodarski zgodovini, raziskavah lokalne zgodovine, migracij, mednarodnih odnosov ter razvoja kulturne in narodne identitete v

večnacionalnem in večkulturnem okolju, kar seveda vključuje razumevanje in govorjenje madžarščine.

Metka Fujs je bila zelo aktivna pri pripravi virov za slovensko-madžarski publikaciji *Viri za zgodovino Prekmurja 1 in 2* (od leta 871 do 1921), ki vsebujeta raznoliko zbirko dokumentov s pojasnili. S tem je pomembno prispevala k dostopnosti zgodovinskih virov za zgodovino Prekmurja in h krepitvi čezmejnega razumevanja preteklosti.

Nagrajenka je opravila pomembno delo v okviru *Zbornika soboškega muzeja*, ki ga je urejala v letih 1990–1994, 2017 in 2020; sčasoma je prerasel v osrednjo humanistično znanstveno revijo v Pomurju.

Metka Fujs je sodelovala v več evropskih projektih, pri katerih je Pomurski muzej nastopal kot vodilni projektni partner. S svojim znanjem, ustvarjalnostjo in sposobnostjo prepoznavanja aktualnih vsebin je pomembno prispevala k oblikovanju projektnih predlogov. Prav njene ideje so večkrat pripomogle k temu, da je bil projekt izbran kot uspešen. Med njimi velja posebej omeniti projekta *321 go* in *e-documenta Pannonica*.

Prav posebno priznanje si kandidatka zasluži za svoje dolgoletno in vsestransko uspešno nastopanje v javnosti, tako na regionalnem kot na državnem slovenskem nivoju.

Preden nagrajenki čestitamo, se v imenu Zveze zgodovinskih društev Slovenije zahvaljujem prof. dr. Andreju Hozjanu in arhivski svetovalki Gordani Šövegeš Lipovšek, avtorjema vsebine predstavljene utemeljitve.